

DRUŠTVENE VIJESTI

ZAPISNIK

izvanredne godišnje skupštine Jugoslovenskog hemijskog društva, održane dne 5. studenog 1939. g. u maloj predavaonici Kemijskog instituta Tehničkog fakulteta u Zagrebu, Marulićev trg 20., sa slijedećim dnevnim redom:

1. Riječ predsjednika,
2. Čitanje i prihvrat novih Pravila društva,
3. Biranje stručnih odbora,
4. Eventualija.

Predsjednik Dr. Ing. Pšenica otvara skupštinu u 10 sati i 30 minuta. Pozdravlja predstavnika vlasti, predstavnike štampe i predsjednika Sekcije kemičara Inženjerske komore g, Ing. Krajovana, te čita pozdrave gg. prof. ing. dra F. Hanamana, doc. dra S. Miholića iz Beograda te ing. J. Stipetića iz Sarajeva. Zatim nastavlja:

Poštovane gospode i gospodo, drage kolegice i kolege!

Dozvolite mi da Vas ponajprije najtoplije pozdravim i da Vam se zahvalim na odazivu i na Vašem prisustvovanju na sazvanoj izvanrednoj glavnoj skupštini našega društva.

Svrha saziva ove naše izvanredne glavne skupštine sastoji se ponajprije u težnji da porađimo na ponovnom okupljanju svih kemičara sa teritorija Banovine Hrvatske na što užu i korisniju zajedničku suradnju i da se u odnosnim dogovorima utvrde i odrede putevi, na koji će se najbolji način moći rješavati razna aktuelna pitanja, koja nas sve zanimaju.

Osim toga pokazala se i neodgodiva potreba, da se i Pravila našeg društva potpuno usklade sa savremenim prilikama i stanjem nastalim radi podjele političke vlasti u zemlji.

Utvrđivanje djelokruga našeg budućeg rada, kao i zauzimanje točnog stava prema pojedinim, posebnim pitanjima, te način odnosno naše suradnje kod rješavanja svih pitanja, bit će također predmet današnjeg našeg razgovora i dogovora.

Raspravljanje o kakovim eventualnim posebnim prijedlozima, predviđeno je pod zaključnom točkom dnevnog reda.

Prije prelaza na naš današnji rad dozvolite mi, da se sa nekoliko riječi osvrnem na našu struku, da pogledamo i na prošlost našeg društva i da obrazložimo potrebu spomenutih izmjena u organizaciji našeg društva i našeg budućeg rada.

Naše kemijska struka slavi u svom stalnom, savremenom razvitku neprekidne trijumfe, te je u općem tehničkom napretku čitavog čovječanstva i u razvoju ljudske civilizacije zauzela veoma ugledno i prevažno mjesto. Nema danas niti obrta, niti industrijskog rada, koji ne bi bili više ili manje, posredno ili neposredno, povezani sa savremenim napretkom u kemijskoj znanosti. Poljoprivreda, rudarstvo i topioništvo, higijena i ljekarstvo, a i sva ostala područja ljudskog nastojanja, usko su i nerazdvojivo vezana sa gigantskim napretkom znanstvene i primjenjene kemije kao i posestrimskih struka. Fizikalni procesi stapaju se u

svojim graničnim područjima sa kemijskim procesima, pak je i ovo saznanje dalo snažan poriv ne samo znanstvenom istraživanju, već je i pridiglo i unapredilo čitav niz industrijskih grana, kao na primjer tekstilnu i papirnu industriju, staklarsku i keramičnu industriju.

Kako se ovaj opseg poznavanja kemijskog i fiziko-kemijskog zbiivanja stalno proširuje u znanstvenom, kao i u primjenjenom smjeru, te kako je i broj kemičara na čitavoj zemlji više od hiljadu puta veći od broja na primjer prije poldrug stoljeća, računajući ovamo i ljekarničke stručnjake, razumljivo je, da se kemičari u svim zemljama udružuju, sa ciljem, da zajedničkim radom unapređuju ili čistu nauku, ili pako da aktivno sudjeluju oko razvoja industrijskog i obrtnog, kao i svih ostalih grana gospodarskog života. Organizovani u svojim društvima, mogu oni naravno učiniti i provesti zajedničkim silama nesavrnjivo više od pojedinaca, jer se u zajednici pojavljuju i oni poticaji, do kojih bi se pojedinci teže ili kasnije dovinuli.

Naše društvo postoji evo već punih 12 godina, te je u svojim prvim godinama nastojalo da okupi u svom krugu kemičare i tehnologe iz cijele zemlje, što — kako Vam je poznato — ne samo da nije uspjelo, već što više nije se moglo okupiti niti one stručnjake koji kulturno gravitiraju skoro isključivo prema Zagrebu. I uzroci ove činjenice predobro su Vam poznati, ali mi o njima, kao o utonulim vremenima, ne ćemo da sudimo. Primjera radi spominjem samo, da je prošle godine Beogradsko kemijsko društvo imalo tri puta više članova od našeg društva, dijelom i iz krajeva koji su u svakom pogledu najuže povezani sa Zagrebom. Uz sve te naše nedaće i poznatog Vam zapostavljanja našeg društva, prebrodilo je ono bolne krize u prošlim godinama, ali je ipak sa najvećim naporima održalo izlaženje »Arhiva«. Nema sumnje, da održanje ovog časopisa kroz 12 godina znači za društvo veliki uspjeh i ogromnu dobit. Iz izvještaja glavnog urednika »Arhiva za kemiju i tehnologiju«, prof. Dr. Ing. Hanamana, podnesenom redovitoj glavnoj skupštini od 31. III. 1939., poznato Vam je sa kolikim je finansijskim naporima bilo skopčano izdavanja »Arhiva« i koliko je truda uloženo, da se izdavanje »Arhiva« omogući, a iz izvještaja blagajnika vidjeli ste, da je najveći dio društvenih prihoda utrošen na izdavanje ovog našeg glasila. U sadašnjim prilikama pozvano je međutim naše društvo da rješava još i druga pitanja i da preuzme veće zadatke. Ove zadatke ćemo moći samo onda izvršiti, ako bude organizirano kao jako društvo, pak ovom prilikom apeliram na sve kemičare, da društvo potpomognu, bez obzira da li su dosada surađivali u društvu ili nisu, što se svakako nameće i kao patriotska dužnost. U »Arhivu« su štampani radovi većinom iz Zagreba i iz hrvatskih krajeva, pak se obzirom na ovakovo stanje tražilo od strane društvenih članova, da se društvena Pravila na odgovarajući način izmjene i dovedu u sklad sa današnjim stanjem, što se konačno evo sada i provodi, još i u vezi sa osnivanjem Banovine Hrvatske.

Na ovoj godišnjoj redovnoj glavnoj skupštini društva izabran je i novi upravni odbor, a tom prigodom ukazalo mi je društvo osobitu počast, izabравši me za predsjednika, a to sve očito sa zadaćom, da se potraže novi putevi oko napretka društva u skladu sa postignutim poli-

tičkim promjenama. Primio sam se te dužnosti rado, pak ću se naravno posvetiti zajedno sa članovima upravnog odbora odnosnim zadaćama, u granicama mojih skromnih mogućnosti.

Što se tiče prijedloga o promjeni Pravila, to je o tom raspravljeno na sjednicama našeg upravnog odbora, održanim 16. V., 19. IX. i 16. X. o. g. Upravni odbor je na svojim odnosnim vijećanjima prihvatio podnesene prijedloge i tražnje velikog broja društvenih članova, te je zamolio jedan uži odbor, sastavljen od gg. Ivekovića, Orlića i Podhorskog, da prouče potrebite izmjene, te je konačni sastav svih tih izmjena ponovno raspravljen i proučen na sjednici upravnog odbora.

Prije iznošenja odnosnog prijedloga, dozvolite, da Vam priopćim načela, na koja se je pazilo kod sastava novih Pravila:

1. Razlozi, koji su nekada bili uzrokom apstinencije hrvatskih kemičara u našem društvu, nisu više smjeli postojati. Ostvarenjem Banovine Hrvatske, čiji kulturni i privredni napredak ovisi o predanoj suradnji svih nas, postavljena je i nama neodgodiva zadaća, da se svi bez razlike okupimo u našem društvu. Tim povodom zamoljeni su posebnom okružnicom i nečlanovi našeg društva, da prisustvuju ovoj glavnoj skupštini i da svojim iskustvom i iznesenim prijedlozima i putokazima, posluže provedbi ovog korisnog i patriotskog cilja, te da se odluče, da u budućnosti također surađuju u našem društvu.

2. Jačanje društva koncentriranjem svih snaga prvenstveno prema Zagrebu kao kulturnom središtu, te preuzimanjem pripadajućeg dijela rada na kulturnom i privrednom polju, prvenstveno u Banovini Hrvatskoj. Iskustvo iz prijašnjih godina poučilo nas je, da zapostavljanje našeg društva sa strane bivših centralističkih organizacija, koje su naše društvo zaobilazile u svim prilikama, mora biti dokinuto. Potpuna nezavisnost našeg društva u budućnosti osigurat će nam ne samo veći ugled i djelokrug, već ve nam donijeti i prednosti, koje su nam dosada bile uskraćivane.

3. Uklanjanje svakog ograničavanja našeg djelokruga, što više, nastojanje za proširivanjem naših dosadašnjih veza ne samo na čitavo državno područje, već i na stručno inostranstvo bez razlike. kako to i odgovara apsolutnoj univerzalnosti naše struke, iskorišćujući kod toga sve prednosti na dobro našeg naroda u Hrvatskoj, a i u čitavoj našoj državnoj zajednici.

4. Mogućnost uže suradnje svih kemičara i tehnologa bez razlike, suradnje sa posestrimskim i sličnim društvima, korporacijama, obrtom i industrijom, državnim i javnim institucijama i znanstvenim zavodima.

5. Zaštita ne samo svih interesa kemijskog i tehničkog napretka, već i interesa društvenih članova.

Prihvati li ova glavna skupština predložena društvena Pravila, skopčana sa izmjenom sadašnjeg društvenog imena, to će se po prvi puta u povijesti našeg naroda ostvariti: »Hrvatsko kemijsko društvo«.

Molim da ove moje uvodne riječi izvolite uzeti do znanja i da pristupite čitanju predloženih društvenih Pravila, koja će biti u konačno prihvaćenom obliku predložena na odobrenje Banskoj vlasti Banovine Hrvatske.

Po govoru predsjednika pita kol. dr. Režek da li i nečlanovi mogu da govore i glasaju.

Dr. Pšenica odgovara, da su na današnju skupštinu pozvani i svi oni kemičari, čije adrese je društvo moglo da dobije, bez obzira na to, da li su članovi ili nisu. Učinjeno je to upravo zato, da se čuje njihovo mišljenje, te moli da slobodno iznose svoja stanovišta.

Kol. prof. ing. Reitter predlaže, da postojeće društvo likvidira, a onda da se na današnjoj skupštini osnuje novo Hrvatsko kemijsko društvo.

Kol. dr. ing. Podhorsky reagira na motivaciju koju je kol. Reitter dao za svoj prijedlog, a prema kojoj treba predloženi postupak da sadržava osudu današnjeg rada društva. On kaže, da za takovu osudu ne postoji nikakav razlog, budući da su aktivni članovi društva svojim nesebičnim radom zadužili našu nauku i zemlju više nego oni koji su se — po njegovom mišljenju bez opravdanog razloga — apstinirali u radu društva. Ukazuje na primjer drugih društava sa jugoslavenskim imenom, u kojima su također Hrvati radili i upravo time stvarali mogućnost da se pod novim prilikama odmah pristupi konstruktivnom radu na obnovi zemlje. Naše društvo nije nikada bilo političko i ne treba da bude. Društvo je dosada u zamjenu za »Arhiv« dobivalo oko 60 raznih naučnih časopisa, dijelom vrlo rijetkih, čija ukupna vrijednost može da se procijeni na više od 100.000 dinara. Stoga predlaže, da skupština prijedlog g. prof. Reittera ne primi, već da se izmjene samo Pravila kako je to predvidio upravni odbor društva u vezi s promjenom imena.

Kol. prof. Krmpotić priključuje se prijedlogu prof. Reittera za likvidaciju društva.

Kol. dr. ing. Iveković iznosi motive, koji su vodili upravni odbor da ne provede likvidaciju društva već da samo promijeni ime i Pravila društva. Likvidacija društva imala bi neke pravne posljedice, naročito u vezi s imovinom društva, koja bi se prema postojećim Pravilima koja su još na snazi, imala predati Upravi fondova u Beogradu. Čl. 71. Pravila Jugoslovenskog hemijskog društva naime glasi: »Ako se društvo iz ma koga razloga rasturi, onda se novac predaje Upravi fondova ili sličnoj ustanovi kao naročiti fond, čiji se čist prinos kao i prinos od nepokretnosti, ako ih društvo bude imalo, ima na kraju godine stavljati u podjednakim delovima na slobodno raspolaganje svima postojećim hemijskim zavodima Univerziteta i Visokih tehničkih škola u Kraljevini. Ovu podjelu vršit će Rektor prestoničkog Univerziteta. Pokretnost društva (dakle i postojeći časopisi) ima se također unovčiti i uneti u taj fond«. Za naše zagrebačko društvo značilo bi to nenadoknadivu štetu. Predlaže stoga da se prihvate nova Pravila društva i promijeni ime kako bi otpali i oni razlozi, radi kojih se je eventualno jedan dio hrvatskih kemičara apstinirao od rada društva. Moli prisutne kolege neka uđu u sve odbore kako bi mogli s uspjehom poraditi na rješavanju društvenih zadataka.

Kol. prof. Reitter uvažuje argumente predgovornika i uz opće odobravanje povlači svoj prijedlog.

Kol. prof. Krleža naglašava, da je za rad društva važan duh kojim se ono povodi. U svakom radu ima i politike, ali on vjeruje, da je

odbor imao najbolje namjere kod sazivanja ove skupštine i da je buduće Hrvatsko kemijsko društvo na dobrom putu.

Prelazi se na čitanje predloženih Pravila. Predsjednik kol. P š e n i c a daje potom predložena Pravila na diskusiju.

Kol. Režek pita da li bi prema novim Pravilima mogli i farmaceuti da budu članovi. Kol. Iveković odgovara da farmaceuti ne mogu biti redovni članovi, osim u slučajevima predviđenim u čl. 7., ali mogu biti izvanredni članovi.

Kol. prof. Reitter predlaže da se promijeni čl. 48., što skupština prihvaća. Ovaj član prema novoj stilizaciji glasi: »Cjelokupna imovina društva ostaje nerazdruživa cjelina dok društvo postoji. Pod društvenom imovinom razumije se i imovina društvenih podružnica. Ako se društvo iz ma kojih razloga razide, predaje se gotov novac iz blagajne kao i sva pokretnina i nepokretnina društva zagrebačkom sveučilištu na čuvanje. Ako se u roku od godine dana osnuje novo hrvatsko društvo s istom svrhom predat će se ovom novom društvu sva društvena imovina. Inače će nakon isteka jedne godine dana zagrebačko sveučilište moći sa istom slobodno raspolagati. To isto vrijedi i u slučaju da vlast raspuusti društvo«.

Kol. dr. Ferić predlaže, da se u čl. 35. točka i) promijeni rok donošenja prijedloga za glavnu skupštinu od 14 dana na 8 dana. Kako skupština ovaj prijedlog jednoglasno prihvaća, glasi odnosna rečenica u ovoj točki ovako: »Skupština donosi zaključke samo o prijedlozima podnesenim najmanje 8 dana prije glavne skupštine upravnom odboru.«

Potom pita predsjednik da li se još netko javlja u diskusiji za nova Pravila. Pošto se nitko ne javlja, stavlja predsjednik Pravila na glasanje. Skupština prihvaća predložena Pravila Hrvatskog kemijskog društva jednoglasno.

Predsjednik dr. P š e n i c a čita pozdravne brzojave g. potpredsjedniku ministarskog savjeta dru. Vladimiru Mačeku te banu banovine Hrvatske g. dru. Ivanu Šubašiću. Skupština jednoglasno usvaja predložene tekstove ovih brzojava.

Potom se prelazi na treću točku dnevnog reda. Kol. Podhorsky nabacuje ukratko nekoliko aktuelnih pitanja kojima bi se društvo trebalo da pozabavi. Tako na pr. pitanje hrvatske kemijske i kemijsko-tehničke terminologije, pitanje kemijske obuke na srednjim i visokim školama, pitanje saradnje industrije i naučnih instituta, te saradnje kemičara u civilnoj zaštiti. Poziva prisutne, u ime upravnog odbora, da se jave na saradnju u pitanjima koja ih najviše interesiraju, i da se upišu na arku. Upravni odbor pozvat će potom interesente na posebne sastanke na kojima će se između njih konstituirati radni odbori. Dosada se je društvo bavilo uglavnom samo izdavanjem »Arhiva«, no ako se ispune nade upravnog odbora te se u društvo začlane i oni kemičari koji dosada nisu sarađivali, naročito kemičari filozofi, moći će društvo da pristupi rješavanju nabačenih kao i drugih važnih pitanja koja interesiraju kemijsku struku.

Prelazi se na posljednju točku dnevnog reda »Eventualija«.

Prof. dr. ing. Prelog upozorava prisutne, da se svi časopisi društva nalaze u zavodu za anorgansku kemijsku tehnologiju i metalur-

giju te u zavodu za organsku kemiju. Tu su oni pristupačni svakom članu u svako doba dana.

Kol. Krleža misli da bi u društvu trebalo osnovati nekoliko odbora po strukama tako na pr. odbori profesora, namještenika poduzeća, sveučilišnih asistenata itd., koji bi se bavili i staleškim pitanjima. Navodi primjere iz kojih se vidi, da broj hrvatskih studenata opada na račun drugih narodnosti, te drži da je potrebno da se srednjoškolskim profesorima dađe mogućnost izbora studenata za polaz sveučilišta. Predlaže osim toga, da se ostvari saradnja jednog odbora društva sa Gospodarskom Slogom.

Kol. dr. Pinter uvjerenja je, da srednjoškolac kad svrši maturu želi da se oslobodi utjecaja srednje škole pa da treba prepustiti sveučilištu izbor onih koji će ga polaziti.

Kol. Iveković naglašava odgovarajući kol. Krleži, da se u čl. 4. društvenih Pravila među svrhama društva ne nalaze staleška pitanja, a to s razloga, što se je htjelo da izbjegne svako staleško trvenje unutar društva, gdje pojedinačne skupine imaju razne staleške interese. Društvo treba da se bavi samo svim onim pitanjima koja su zajednička svim kemičarima, filozofima kao i inženjerima, a staleškim pitanjima neka se bave posebne staleške organizacije.

Kol. prof. Reitter govori o kemijskim društvima u Jugoslaviji. Veli da je i sam član beogradskog Kemijskog društva Kraljevine Jugoslavije. Kako će sada Beograd vjerojatno osnovati Srpsko kemijsko društvo, to treba da se između hrvatskog i srpskog društva uspostave što prijateljskije veze. Iznosi da su zagrebački kemičari slali svoje radove u Beograd, gdje su bili štampani našim pravopisom, dok je »Arhiv« prije nekoliko godina još mijenjao pravopis i terminologiju. Bilo je i ličnih pitanja u neslozi među zagrebačkim kemičarima. Svi ti razlozi treba da u buduće nestanu pa će društvo prosperirati, a »Arhiv« će imati dovoljno materijala za štampu.

Kol. ing. Brajković predlaže, da se razni ovdje izneseni prijedlozi uvaži i da se što prije priđe konkretnom izvođenju programa. Neke se odredi kratak rok za izbor novog odbora. Treba stoga da se sazove što prije redovita glavna skupština, na kojoj će se birati novi odbor i radni odbori.

Predsjednik kol. Pšenica odgovara da je to i želja sadašnjeg upravnog odbora, kako su to uvdje već nekoliko puta naglasili i kol. Podhorsky i Iveković, te predlaže, da se redovita glavna skupština društva sazove u siječnju iduće godine.

Skupština zaključuje jednoglasno, da se redovita glavna skupština sazove tokom siječnja 1940. godine.

Kol. Podhorsky iznosi pitanje starih dužnika. Predlaže da se stari dugovi otpišu onima koji su istupili iz društva prije saziva ove glavne skupštine. Ukoliko oni pristupe ponovno u društvo, plaćat će članarinu od dana pristupa. Oni pak koji su dosada bili članovi društva imaju da plate svu zaostalu članarinu.

Skupština ovaj prijedlog jednoglasno prima.

Predsjednik kol. Pšenica zahvaljuje prisutnima na sudjelovanju i saradnji. Apelira ponovno na hrvatske kemičare, da se u što većem broju učlane u društvo i da pozovu svoje prijatelje i znance te potpomognu rad odbora. Odazove li se veći broj kemičara ovom njegovom pozivu, poći će društvo u susret boljoj budućnosti. Potom predsjednik Zaključuje skupštinu u 12 sati 40 minuta.

U Zagrebu, 6. studenog 1939.

Tajnik:

Dr. Ing. Nikola Pšenica

Tajnik:

Dr. Ing. Hrvoje Iveković

ZAPISNIK

glavne godišnje skupštine Hrvatskog kemijskog društva,

održane dne 28 siječnja 1940 u Maloj predavaonici kemijskog instituta na Marulićevom trgu

Prisutni: kol. gg. Balenović, Brajković, Brichta, Deželić, Ferrich, Grubić, Hanaman, Herrmann, Hoffmann, Iveković, Jeny, Karšulin, Krajovan-Marjanović, Kranjčević, Makuc, Miholić, Morsan, Mudrovčić, Ogrizek, Orlić, Orlić-Šarić, Pinter, Pinterović, Podhorsky, Prelog, Pšenica, Rado, Radošević, Režek, Ruždić, Schwarz N., Vary.

Predsjednik kol. Pšenica otvara skupštinu u 11 sati te pozdravlja prisutne. Zatim predaje riječ tajniku društva kol. Ivekoviću, koji podnosi ovaj

Tajnički izvještaj

Tokom godine 1939. bio je rad našega društva općenito znatno veći i opsežniji od onoga u prijašnjim godinama, ne ograničivši se samo na izdavanje društvenog časopisa kako je to silom prilika bio slučaj u nekoliko prošlih godina. Upravni odbor održao je svega 9 sjednica, obavio vrlo veliku korespondenciju, odaslao oko 200 poziva na učlanjenje te priredio jednu izvanrednu glavnu skupštinu.

Sadašnji upravni odbor stavio si je od početka u dužnost, da privuče u društvo što veći broj članova, imajući ovdje u vidu naročito kemičare filozofe. Možemo već ovdje reći, da je taj napor dosada urodio samo djelomično plodom. Ipak držimo, da je i na tom području prebrođena kriza, jer su od kolega filozofa upisali se — možemo to bez pretjerivanja reći — većina aktivnih radnika na naučnom i stručnom polju.

Broj članova društva porastao je u međuvremenu od prošle glavne skupštine, održane 31. ožujka 1939, do danas od 113 na 141, t. j. za cca 26%. Upisalo se dakle 29 novih članova, dok se je jedan jedini ispisao. — I ako je taj porast relativno velik, on nas ne može ipak zadovoljiti, pogotovo ako uzmemo u obzir da je posljednja tri mjeseca pismenim putem upućen poziv svim hrvatskim kemičarima do čijih smo adresa mogli doći (oko 200). Ne smijemo međutim ispustiti iz vida, da su prilike u kojima živimo veoma teške i da je dobrom dijelu ljudi skrenuta pažnja od stručnih udruženja na socijalne i političke događaje i borbu oko vlastitog odr-

žanja. Osim toga stanoviti procenat ljudi iz raznih ličnih razloga i nehaja, slabo razvijene staleške svijesti i pomanjkanja osjećaja za sredinu u kojoj živi, ne pristupa nikada u stručna udruženja. Gledano s te strane porast od 26% novih članova ne smije se potcijeniti, tim više što su se svi ti članovi upisali u sama tri mjeseca poslije izvanredne skupštine pa se s pouzdanjem možemo nadati, da će priliv novih članova tokom idućih godina biti znatno veći ako se prilike u međuvremenu ne pogoršaju.

Da bismo u buduće mogli voditi bolju propagandu oko prikupljanja još neučlanjenih kemičara u naše društvo, osnovana je posebna kartoteka članova kao i nečlanova, u kojoj danas imamo oko 450 imena. Ta kartoteka bit će s vremenom proširena na sve kemičare u zemlji, a kako se uz svako ime nalazi i kraki opis života i rada pojedinaca, postat će ona s vremenom najbolje vrelo za brzu informaciju o kemičarima u našoj zemlji.

Nadalje je upravni odbor imao od početka namisao da društvenom radu dade temelj, koji će potpuno odgovarati sredini u kojoj društvo djeluje, pri čemu se u prvom redu radilo o donošenju novog društvenog ustava, o novim društvenim pravilima te promjeni imena. Kad su sve potrebne predradnje poslije savjetovanja s mnogim kolegama bile pripremljene, sazvao je odbor izvanrednu glavnu skupštinu. Ova skupština održana je dne 5. studenog 1939., a na nju su bili pozvani svi kemičari koji su svojim porijeklom ili radom vezani na banovinu Hrvatsku. Na ovoj izvanrednoj skupštini našega društva prihvaćena su jednoglasno s malim izmjenama od upravnog odbora predložena nova Pravila te novo ime »Hrvatsko kemijsko društvo«. U toliko je ta skupština imala po naše društvo historijski značaj, tim više što su nova Pravila prihvaćena jednoglasno od svih prisutnih kemičara. — Ista su Pravila odobrena od banske vlasti banovine Hrvatske pod br. 92.835 / I-2 od 30. 11. 1939. te se ova skupština održava već po novim Pravilima. Čim ona budu otštampana u društvenom glasilu, dostavit će se članovima kao posebni separat.

U prošloj godini izdalo je društvo dva broja »Arhiva«, dok je četverobroj 3—6 upravo u štampi.

U društvenoj priredbi održana su 2 stručna predavanja i to:

1. Prof. dr. Marije Rebe k iz Ljubljane, dne 14. 12. 1939. o temi »Energije vezanja u organskim molekulama u ovisnosti od njihove strukture«;

2. Prof. dr. Mate M u d r o v č i ć, dne 18. I. 1940., o temi »Fotografija u bojama«.

S velikim zadovoljstvom možemo izvijestiti ovu glavnu skupštinu, da je upravni odbor na svojoj sjednici od 26. o. m.j. imao čast da u naše društvo primi prvog člana utemeljitelja, i to tvrtku »Kaštel« d. d. iz Zagreba, koja je društvu stavila na raspoloženje svotu od Din 10 000.— u gotovu. Vjerujemo i nadamo se, da se i druga veća industrijska poduzeća na teritoriju banovine Hrvatske ne će oglušiti na poziv da slijede ovaj svijetli primjer tvrtke »Kaštel«.

Skupština prima u cijelosti tajnički izvještaj te riječ dobiva blagajnik kol. O r l i ć, koji podnosi ovaj

blagajnički izvještaj

Zaključkom izvanredne skupštine društva na kojoj je izvršena promjena imena i društvenih pravila bio je određen i rok za održanje ove glavne godišnje skupštine. Time je društvena poslovna godina 1939 skraćena na 10 mjeseci. Prema društvenim pravilima našeg društva potrebno je bilo da se godišnji zaključni račun završi sa 31 prosincem 1939. Iz tehničkih razloga kao i uslijed poslova skopčanih s reorganizacijom društva nije bilo moguće da se knjige zakluče koncem godine 1939 već je to učinjeno s danom 20 siječnja o. g.

Račun razmjere za god. 1939 glasi:

Primitak:			Izdatak:		
Članarine	6 956.—		Zadruž. štamp.		
Pretplate	4 488.—	11 444.—	za »Arhiv« 1939	7 464.—	
Razni primici:			Savezu apot. sar.		
Prenos ostatka			na ime otplate		
iz 1939	607.49		duga	1 100.—	8 564.—
Darovi	2 977.50		Razni izdatci:		
Posebni otisci	600.—		Pošt. marke i		
Oglasi	1 500.—		biljezi	719.—	
Za posebne brojeve			Trošak ček. prom.	223.94	
»Arhiva«	50.—		Kancel. troškovi	1 143.50	
Doznaka vlastitog			Poslovni izdatci	1 500.—	
računa	1 000.—	6 734.99	Takse za oglase		
			i »Arhiv«	30.—	
			Sitni izdaci	393.50	
			Troškovi unaj-		
			mljivanja dvo-		
			rane itd.	350.—	
			Doznaka vlast.		
			računa	1 000.—	5 359.94
			Jednačak (prenos		
			u 1940):		
			Gotovina u ruč.		
			blagajni	649.99	
			Gotovina u Pošt.		
			šted.	3 606.06	4 255.05
		18 178.99			18 178.99

Prema prošloj g. 1938 prihodi na članarinama su se smanjili za 4 243.— din, a isto tako i prihodi na pretplati za 1 138.— din. Od ukupnog broja članova u god. 1939 nisu platila članarinu ukupno 52 člana, a od dosadašnjih pretplatnika 6. Broj članova koji nam duguju članarinu unatrag sve do 1935 g. iznosi 13, a onih koji nam duguju za 1937-1939 g. iznosi 14. Kako se iz svega ovoga vidi najviše dugovanja ima za god. 1939. Vjerojatno ovo neplaćanje ne bi trebalo pripisati toliko pomanjkanju članske svijesti — kako je to bio slučaj ranije — nego je ono bilo više

odraz nemirnosti i nestalnosti prilika u kojima živimo, što se osjeća u svakom radu, pa tako i u društvenom. Darovi su ove godine ostali na istoj visini s tom razlikom da je ove godine kr. banska uprava savske banovine bila jedini darovatelj sa svotom od din 3 000.— na čemu se sa ovoga mjesta izriče najtoplija hvala. Prihod od oglasa je i ove godine malen i nije se znatno povećao, čemu je opet uzrok nestalno izlaženje Arhiva i sve poteškoće koje iz toga izlaze za akviziciju oglasa.

Na strani izdataka je najveća rubrika — kao i uvijek do sada — izdavanje Arhiva, sa svotom od din 7 464.—. U ovoj godini su izdana međutim samo 2 broja na mjesto namjeravanih 6 brojeva, za čije štampanje je u lanjskom predračunu bilo predviđeno din 18 000.—. Naš dug SAS-u smanjen je ove godine za din 1 100.— te preostaje još dug od din 2 258.—. I pored toga što je izvršena značajna promjena društvenih pravila i imena, što je opet sa sobom povlačilo znatne administrativne troškove (nove tiskalice, umnožavanje itd.) ipak ovogodišnji administrativni troškovi (Din 4 009.94) nisu osjetno prešli lanjskim budžetom predviđenu svotu od din 4 000.—. Kako je društvo bilo u stanju reorganizacije, nisu ove godine bila vršena tako mnogobrojna opominjanja kao prošle godine pa su ove uštede kompenzirale povećane troškove pri reorganizaciji društva.

Prema svemu ovome društvo je ove godine izdalo za Arhiv tek oko 58% svojih rashoda (1938: 81%), za administrativne i ostale troškove 33% (1938: 15%), a za amortizaciju duga 9% (1938: 4%).

Prema predračunu ovaj bilans je na strani primitaka manji za 5 820 dinara, a na strani izdataka manji za 10 100.—. Aktivni saldo u ovoj godini iznosi din 4 255.—. I pored aktivnog salda, vide se iz ovoga bilansa dvije negativne strane društvenog života a to su slabo plaćanje članarine i slabo izlaženje Arhiva.

Nadati se da će god. 1940 pod novim društvenim prilikama i novom upravom biti mnogo pozitivnija za društveni rad.

Što se tiče stanja društvene imovine ono je ovakovo:

Imovina:		Dugovina:	
Gotovina u ruč.		Dug Farm. Vjesniku	2 258.—
blagajni	649.99	Jednačak	14 255.05
Uloženo kod PŠ			
u Zagrebu	3 605.06		4 255.05
Tražbine:			
Na članarini	11 248.—		
Na pretplati	1 010.—		12 258.—
	16 513.05		16 513.05

Naročito visoku stavku na strani potraživanja iznose tražbine na članarini i pretplati. Od ukupnih tražbina za članarinu (Din 11 248) otpada na one najnemarnije članove din 5 750.— dakle preko polovice svih potraživanja. Na strani dugovanja imamo samo dug Farm. Vjesniku u

iznosu od din 2 258.—. Društvena imovina je prema tome aktivna za din 14 255.05.

Treba međutim primijetiti da u društvenu imovinu do sada nije unošena vrijednost časopisa društva. Prema novim društvenim pravilima ima se unositi u društvenu imovinu i vrijednost društvenih časopisa. Društvo je vlasnik mnogih časopisa od kojih su neki jedini primjerci u Zagrebu. Ovi časopisi smješteni su po bibliotekama raznih zavoda na kemijskom odjelu Tehn. fakulteta, koji se o njima i brinu i djelomično ih čak o svom trošku i uvezuju. Odnosi između tih zavoda i našega društva nisu fiksirani nikakvim ugovorima ili utanačenjima, što bi bilo potrebno. Iz imenovanih razloga nije društvo niti imalo stalnog knjižničara, premda je ta funkcija za društva isto tako važna kao na pr. ona blagajnika. Vrijednost ovih časopisa penje se prema približnoj procjeni sigurno daleko preko 50 000 dinara. Jasno je da uz ovakve prilike nismo bili u stanju da u ovako kratkom vremenu unesemo u društvenu imovinu podatke o vrijednosti časopisa. Ovo pitanje treba da idući društveni odbor čim prije riješi ne samo stoga što to traže nova pravila, nego i stoga što se pravilno stručno funkcioniranje jednog kemijskog društva ne može zamisliti bez dobro organizirane biblioteke.

Čast mi je ujedno podnijeti nacrt predračuna za god. 1940.:

Primitci:		Izdanci:	
Članarina za 120 članova	12 000.—	6 brojeva »Arhiva«	18 000.—
30% tražbine za ranije god.	3 300.—	Administrativni troškovi	4 000.—
50% tražbine na pretplati	500.—	Otplata duga SAS	2 258.—
Pretplata	4 000.—	Ostali troškovi	542.—
Novi oglasi	3 000.—		
Darovi	2 000.—		
	24 800.—		24 800.—

Izvještaj blagajnika se prima, te skupština usvaja predloženi proračun za god. 1940 u iznosu od Din 24 800.—.

Potom se prelazi na izvještaj glavnog urednika »Arhiva«, kol. Hanamana.

Izvještaj glavnog urednika »Arhiva«

Gospodo kolege!

Kako je većina vas sigurno opazila, i kako je i kol. blagajnik spomenuo, izašla su ove godine samo dva broja »Arhiva«. Glavni urednik i njegovi suradnici ne osjećaju se peko mjere krivi toj činjenici, jer je po našem mišljenju ona samo normalna posljedica prilika koje su u prošloj godini kod nas vladale.

Mi smo u prethodnoj godini izdali »Arhiv« u normalnom opsegu i u određenom roku, da dokažemo skepticima kako se u našoj sredini uz izvjesne uvjete može redovito izdavati jedan kemijski časopis. To je učinjeno jednim naročitim naporom onog malog broja ljudi koji su »Arhiv« izdavali i u njemu surađivali, ali sam ja već u svojem posljednjem izvještaju (kao i u ranijima) naglasio, da se ne može očekivati ni zahtijevati

od nekolicine kolega da trajno i redovito žrtvuju vrijeme i energiju za jedan posao koji kao da nikog drugog ne zanima i koji im nitko stvarno ne priznaje. Ja sam rekao i opet kažem, da je za održanje našeg časopisa potrebno da svi članovi, ili bar desetorica-dvadesetorica njih, učine za nj ono što bez velikih teškoća mogu učiniti: da prilikom čitanja časopisa sastavljaju kraće bilješke i vijesti, a jedamput u dvije do tri godine da iznesu jedan opširniji referat iz svoje struke. Odziv na moj apel bio je skoro jednak nuli, i ona dva prošlogodišnja broja predstavljaju onaj materijal što su ga dvojica-trojica naših najužih starih suradnika imali mogućnosti i vremena da sakupe.

Još ima jedan razlog za neredovito izlaženje »Arhiva«. Naš je princip dosad bio da u svakom broju mora biti bar jedan originalni rad. Ako takav originalni rad ne dođe uredništvu na vrijeme, izdavanje »Arhiva« zapinje. A i u tom pogledu imao je naš časopis lani premalo suradnika.

Prilike su se i u tome donekle popravile nakon naše izvanredne glavne skupštine, ali onda su opet došle druge zapreke: glavni urednik bio je skoro dva mjeseca na vojnoj vježbi, a poslije toga je već bio tu konac godine, kad štamparija zbog prenatrpanosti drugim poslom jako zateže sa štampanjem časopisa. Mogu međutim izvijestiti, da se momentano nalazi u štampi jedan višestruki broj »Arhiva«, koji će doskora izići i zaostatak znatno smanjiti.

U prošloj godini su mi pomagali kod uredničkog posla gg. kolege dr. Podhorsky i dr. Karšulin, te im za to i s ovog mjesta izričem hvalu.

Gospodo kolege!

Ovaj je izvještaj posljednji koji Vam kao glavni urednik našeg glasila podnosim. Ja sam se prije pet godina primio uredništva kad je trebalo »Arhiv« spasavati i odonda sam pomagao, koliko su mi sile dopuštale, da se on održi i izgradi. Više puta htio sam — preopterećen drugim poslom — da taj posao prepustim drugim, mlađim silama, ali su me uvijek kolege uspjeli uvjeriti da za to još nije došlo vrijeme, i oduzimajući mi veći dio uredničkog posla omogućili su mi da ostanem na jednom mjestu, na kojem su smatrali da sam još koristan. To svakako nije bilo idealno rješenje ni za mene, ni za društvo, ali je onda bilo valjda jedino moguće. Danas pako, kad je društvo postavljeno na nove solidne osnove složnog rada, i kad su i meni nove prilike donijele nove dužnosti na drugome mjestu, ja moram ostaviti uredništvo »Arhiva«, a mogu to i mirno učiniti, jer će se sad sigurno naći ljudi koji će uz potporu cjelokupnog članstva naš časopis povesti dobrim putem.

Opraštajući se dakle od Vas u svojstvu glavnog urednika, zahvaljujem svima koji su me u teškim prilikama pomagali i želim da pod novim uredništvom »Arhiv« pruži svijetu sliku plodnog i složnog rada hrvatskih kemičara.

Izvještaj urednika prima skupština u cijelosti te se g. prof. Hana-manu izražava zapisnička hvala na njegovom radu oko društvenog glasila.

Zatim skupština prelazi na izbor novog časništva društva, te se aklamacijom biraju slijedeća lica i odbori:

Upravni odbor: Predsjednik dr. Pšenica; odbornici: Dr. Deželić, dr. Hahn, dr. Hanaman, dr. Iveković, ing. Orlić, dr. Podhorsky, dr. Režek, dr. Ruždić.

Redakcioni odbor: Glavni urednik dr. Miholić; odbornici: dr. Karšulin, dr. Pinter, dr. Podhorsky, dr. Prelog, dr. Weber.

Nadzorni odbor: Ing. Brajković, dr. Pinterović.

Časni sud: Ing. Alaupović, dr. Corubolo, dr. Ferrich, ing. Fugger, dr. Fischer-Herrmann, dr. Krajčinović, dr. Krajovan-Marjanović, dr. Ladany, ind. Mundorfer, dr. Vary.

U daljnjoj točki dnevnog reda izvještava predsjednik skupštinu o konstituiranju Odbora kulturnih i stručnih društava i nadležnima za svečani doček i boravak dra Lavoslava Ružičke, člana H. K. D., u Zagrebu. Na prijedlog odbora, koji iznosi predsjednik, glavna skupština jednoglasno i dugom aklamacijom bira dra Lavoslava Ružičku, profesora na visokoj tehničkoj školi u Zürichu, prvog Hrvata dobitnika Nobelove nagrade, za svog prvog počasnog člana. Povelja počasnog članstva predat će se dru Ružički prilikom njegovog boravka u Zagrebu na svečan način.

Na prijedlog blagajnika kol. Orlića prihvaća skupština za narednu godinu 1940. visinu članarine od 100.— Din. Kolegama bez namještenja može Upravni odbor na pismeno traženje visinu članarine na polovicu smanjiti ili potpuno ih oprostiti od članarinskog doprinosa za vrijeme besposlenosti.

Kol. Režek predlaže, da se u »Arhivu« mogu štampati radovi i na stranim jezicima te da se autorima daje stanoviti broj separata na raspoloženje. Zaključeno, da to riješi Redakcioni odbor prema mogućnostima.

Budući da se nitko više ne javlja za riječ, a dnevni je red iscrpljen, zaključuje predsjednik skupštinu u 11 sati 45 minuta.

PRAVILA HRVATSKOG KEMIJSKOG DRUŠTVA

I. Ime, sastav, svrha i novčana sredstva društva.

Čl. 1.

Ime društva glasi: »Hrvatsko kemijsko društvo«.

Čl. 2.

Sjedište društva nalazi se u Zagrebu.

Čl. 3.

Svrha društva jest da unapređuje i popularizira sve grane čiste i primijenjene kemije.

Čl. 4.

Ovaj svoj zadatak društvo će postizavati:

- a) predavanjima i raspravama,
- b) obrazovanjem stručnih knjižnica i čitaonica,

c) skupljanjem i sređivanjem gradiva za hrvatsku kemijsku terminologiju,

d) davanjem poticaja za razne studije iz kemijske struke,

e) izdavanjem stručnog društvenog časopisa,

f) izdavanjem povremenih spisa,

g) priređivanjem izložaba,

h) davanjem stručnih mišljenja u sporovima iz kemijske struke od općeg značaja,

i) ukazivanjem moralne potpore članovima društva ,

j) stvaranjem i održavanjem stručnih i kolegijalnih veza sa sličnim društvima u našoj državi i u drugim zemljama,

k) brigom oko iskorištavanja domaćih sirovina važnih za opći napredak zemlje i njenu ekonomsku nezavisnost.

Čl. 5.

Novčana sredstva za ispunjavanje pobrojanih zadataka sticat će društvo upisninama i članarinama; budžetskim uštedama iz društvene gotovine; priložima, ostavštinama i zakladama dobrotvora; subvencijama države, autonomnih tijela, društava i ustanova; prihodima društvenog organa i drugih izdanja.

II. Članovi društva, njihova prava i dužnosti.

Čl. 6.

Društvo ima članove: redovne, izvanredne, počasne, utemeljitelje, dobrotvore i podupirajuće.

Čl. 7.

Redovni članovi društva mogu biti oni, koji su svršili kemiju na sveučilištu ili kojoj visokoj tehničkoj školi, gdje je kemija zastupana kao glavni predmet, i položili su propisane državne, diplomatske ili stroge ispite, koji ovlašćuju na naslov inženjer, profesor, dipl. kemičar, doktor ili slično. Redovnim članom može da postane i osoba koja nije svršila navedene studije, ali je svojim radom zadužila kemijsku nauku ili inače postigla značajne uspjehe na području kemijske struke.

Čl. 8.

Za počasne članove bira društvo samo na glavnim godišnjim skupštinama ona lica, koja su se izvanrednim radovima istakla na polju kemijske nauke, ili podizanju i napretku kemijske djelatnosti, kao i ona koja su stekla osobite zasluge za napredak društva.

Čl. 9.

Izvanrednim članom može da postane svaka osoba, koja se zanima za kemiju. Izvanredni član nema aktivnog ni pasivnog prava glasa, dok je u ostalim pravima izjednačen s redovnim članovima.

Čl. 10.

Ona fizička ili pravna osoba, koja daruje društvu u novcu, imanju ili pokretninama najmanje deset hiljada dinara, postaje utemeljiteljem;

kod dara od najmanje pet hiljada dinara dobrotvorom, a kod dara od najmanje hiljadu dinara podupirajućim članom, ako Upravni odbor takav dar primi.

Čl. 11.

Redovne i izvanredne članove prima Upravni odbor društva po prethodnoj pismenoj prijavi.

Čl. 12.

Počasni članovi biraju se na glavnim godišnjim skupštinama na prijedlog Upravnog odbora ili najmanje trideset redovnih članova. Biranje počasnih članova treba da bude stavljeno na dnevni red Glavne skupštine.

Čl. 13.

Članom društva postaje se od dana prijema po Upravnom odboru. Prestaje se biti članom ili gubi se pravo na članstvo:

a) ako član izjavi pismeno Upravnom odboru želju da prestane biti članom društva,

b) ako član ne plati propisanu članarinu za proteklu godinu do 1. srpnja sljedeće godine,

c) kad se koji član ogriješi o svoje članske dužnosti ili se pokaže nedostojan biti članom društva. O krivici sudi časni sud po tužbi pismeno podnijetoj Upravnom odboru od najmanje deset redovnih članova. Časni sud sastoji se od tri člana izvučena žrijebom sa jedne liste od deset članova izabranih na glavnoj godišnjoj skupštini. Član ima pravo žalbe prvoj sljedećoj glavnoj skupštini, čija je odluka konačna.

Čl. 14.

Prava redovnih članova jesu:

a) da učestvuju na svim sastancima i skupštinama društva, da na njima raspravljaju, podnose prijedloge i glasaju,

b) da biraju i budu birani u Upravni odbor, ostale odbore i izaslanstva,

c) da učestvuju kod društvenih predavanja i da sami predaju, te da prisustvuju društvenim izletima i zabavama,

d) da se koriste svim povlasticama i pravima koje društvo dobiva za svoje članove,

e) da posjećuju prostorije društva i koriste se knjižnicama i čitaonicama društva po ustanovljenom kućnom redu,

f) da dobivaju besplatno društveni organ, a ostala izdanja po cijeni određenoj za članove,

g) da dovode goste na sastanke, izlete i zabave društva po prethodnoj prijavi ili odobrenju upravnog odbora.

Čl. 15.

Počasni članovi, utemeljitelji, i podupirajući članovi imaju sljedeća prava:

a) da učestvuju na predavanjima kao i na ostalim priredbama društva,

b) da posjećuju društvene prostorije, knjižnice i čitaonice po ustanovljenom kućnom redu,

c) da prisustvuju sastancima i skupštinama, na njima raspravljaju i podnose prijedloge, bez aktivnog i pasivnog prava glasa.

Čl. 16.

Svi članovi društva dužni su:

a) da priznaju Pravila društva i pravilnike te poslovni i kućni red i da ih se drže,

b) da čuvaju i brane ugled i korist društva kao i staleža kemičara uopće,

c) da svim svojim silama potpomažu društvo, brinu se za uticaj i razvitak kemijske struke u zemlji, te da jačaju stalež kemičara,

d) da čuvaju imovinu društva i savjesno ispunjavaju svoje obaveze prema društvu.

Čl. 17.

Redovni članovi dužni su da redovno dolaze na sastanke društva te učestvuju pri rješavanju i glasanju.

Čl. 18.

Redovni i izvanredni članovi plaćaju pri stupanju u društvo upisninu, koju ustanovi glavna skupština. Tu upisninu plaćaju pri svom ponovnom upisu i oni, koji su već jednom bili članovi društva, pa su to iz bilo kakvih razloga prestali biti. Ponovno upisani član dužan je platiti i dug, koji je dugovao društvu za vrijeme prijašnjeg članstva.

Čl. 19.

Svi redovni i izvanredni članovi plaćaju godišnje u ime članarine određen iznos, koji se ustanovljuje svake godine na redovnoj glavnoj skupštini.

III. Organizacija i uprava društva

Čl. 20.

Na čelu Hrvatskog kemijskog društva stoji Upravni odbor, koji je predstavnik društva i ima zadatak da rukovodi općim poslovima društva. Upravni odbor rukuje imovinom društva i zastupa društvo pred vlastima, institucijama i privatnim osobama.

Čl. 21.

Upravni odbor sastavljen je od predsjednika, potpredsjednika, tajnika, blagajnika, glavnog urednika društvenog organa i pet ostalih odbornika. Upravni odbor bira se na dvije godine.

Čl. 22.

Potpredsjednika, prvog i drugog tajnika, blagajnika, te ostale funkcionare bira Upravni odbor između sebe.

Čl. 23.

Upravni odbor donosi zaključke većinom prisutnih glasova. Ako se glasovi podijele, odlučuje glas predsjednika. Zaključci odbora su pravovaljani, ako je na sjednici prisutno najmanje polovica svih odbornika.

Čl. 24.

Ako koji član prije isteka roka istupi iz Upravnog odbora, ostaje to mjesto upražnjeno do slijedeće glavne skupštine. Upražnjena mjesta jednog od funkcionara društva popunjavat će se privremeno ostalim članovima Upravnog odbora sve do prve glavne skupštine. Istupi li iz bilo kojih razloga više od polovice članova upravnog odbora, dužan je odbor da sazove izvanrednu glavnu skupštinu na kojoj treba da se bira novi odbor.

Čl. 25.

Svi pismeni dokumenti i dopisi društva nosit će potpis predsjednika ili njegovog zamjenika te potpis tajnika, a kod novčanih dokumenata i dopisa potpis predsjednika i blagajnika. Svi dopisi društva treba da nose žig s natpisom »Hrvatsko kemijsko društvo u Zagrebu«.

Čl. 26.

O uređivanju i izdavanju društvenog časopisa i ostalih publikacija društva brine se glavni urednik i redakcioni odbor koji se sastoji od pet lica, izabranih na glavnoj god. skupštini, te tajnika i blagajnika društva. Redakcioni odbor bira se na dvije godine.

Čl. 27.

U godišnjem budžetu društva moraju se za svaku godinu utvrditi sume, koje se mogu trošiti na administraciju, štampanje društvenog organa i publikacija, honorare uredniku i pomoćnom osoblju, te piscima članaka i plate administrativnom osoblju.

Čl. 28.

Upravni odbor može ustanoviti privremene ili stalne stručne odbore za proučavanje pojedinih pitanja iz kemijske struke.

Čl. 29.

Računska godina društva počinje 1. siječnjom svake godine. Upravni odbor dužan je da za svaku nastupajuću godinu sastavi budžet i da ga predloži glavnoj godišnjoj skupštini.

Čl. 30.

Za pregled računa i blagajne društva u tečaju godine bira glavna godišnja skupština nadzorni odbor od dva člana između onih redovitih članova, koji nisu članovi upravnog odbora. Pored ova dva člana nadzornog odbora biraju se na glavnoj skupštini još i dva zamjenika, koje upravni odbor poziva za slučaj da je koji od članova nadzornog odbora spriječen vršiti svoju dužnost. Članovi nadzornog odbora i njihovi zamjenici biraju se na godinu dana.

Čl. 31.

Funkcije članova upravnog kao i ostalih odbora jesu počasne. Pravo na naknadu ili nagradu mogu ovi dobiti samo za specijalne stručne radove naručene od upravnog odbora ili za pokriće efektivnih troškova učinjenih u dogovoru s upravnim odborom, a u korist društva.

IV. Skupštine i kongresi društva.

Čl. 32.

Glavna redovita godišnja skupština sastaje se jedamput godišnje najkasnije do 1. travnja, ako prethodna skupština ne odredi drugačije. Ona se održava u mjestu koje odredi prethodna skupština.

Čl. 33.

Glavna redovita godišnja skupština saziva se putem štampe i posebnim pozivom svim članovima, dobrotvorima i utemeljiteljima, najmanje četrnaest dana ranije. Upravni odbor dužan je objaviti dnevni red ove skupštine u pozivu članovima.

Čl. 34.

Ako je na sazvanoj skupštini prisutno manje od polovine svih redovitih članova društva, odgađa se skupština za pola sata. Onda skupština može donositi pravovaljane zaključke bez obzira na broj prisutnih članova.

Čl. 35.

Na glavnoj redovnoj godišnjoj skupštini vrše se ovi poslovi:

- a) bira se jedan zapisničar za vođenje skupštinskog zapisnika,
- b) rješava se o podnesenom izvještaju Upravnog odbora, o radu i stanju društva u prošloj godini, o stanju blagajne i o saglasnosti učinjenih izdataka sa odobrenim budžetom i Pravilima društva, te o izvještaju nadzornog odbora,
- c) glavna skupština daje po saslušanju izvještaja, te ako nalazi da su izdaci učinjeni u granicama odobrenog budžeta i saglasno Pravilima, Upravnom odboru razrješnicu za prošlu godinu; na prijedlog nadzornog odbora skupština naknadno odobrava i one izdatke koji nisu bili predviđeni budžetom, ali potpuno odgovaraju interesima društva,
- d) utvrđuje se budžet i visina članarine te upisnine za slijedeću godinu,
- e) bira se predsjednik društva i glavni urednik društvenog glasila, članovi Upravnog, nadzornog i redakcionog odbora, te časnog suda, ako im je istekao mandat ili ako su njihova mjesta ispražnjena ili ako skupština cijelom odboru ili sudu ili pojedinim njihovim članovima većinom prisutnih glasova izrazi nepovjerenje.
- f) biraju se po potrebi članovi drugih odbora sa specijalnim zadacima,
- h) utvrđuju se razni Pravilnici, kojima se regulira društveni rad,
- i) vijeća se i rješava o prijedlozima upravnog i drugih odbora, podružnica i članova društva. Skupština donosi zaključke samo o prijed-

lozima podnesenim najmanje 8 dana prije glavne skupštine upravnom odboru,

j) mijenjaju se Pravila ili pojedini njihovi članovi,

k) donose se rješenja za koja je po Pravilima pozvana jedino glavna skupština,

l) određuje se mjesto sastanka slijedeće glavne redovite godišnje skupštine.

Čl. 36.

Osim redovite glavne godišnje skupštine mogu se održavati u slučaju potrebe i izvanredne skupštine. Dnevni red izvanrednih skupština treba da bude točno određen po upravnom odboru i objavljen u pozivu članovima. Izvanredne skupštine saziva Upravni odbor po svojoj inicijativi ili pak na pismeni predlog najmanje trideset redovnih članova, a na isti način kao i redovne godišnje skupštine. Izvanredne skupštine održavaju se u Zagrebu, ako prethodna skupština ne odredi drugačije.

Čl. 37.

Za mijenjanje Pravila potrebna je dvotrećinska većina na glavnoj skupštini prisutnih članova.

Čl. 38.

Upravni odbor dužan je u društvenom organu štampati i razaslati članovima izvještaj o svome radu i stanju društva kao i izvještaj o radu glavnih skupština, i to u prvom slijedećem broju društvenog časopisa.

Čl. 39.

Biranje časništva društva vrši se na glavnim skupštinama po predloženim listinama. Izabrana je ona listina koja je dobila relativnu većinu glasova. Glasanje po predloženim listinama može biti javno, ali mora biti tajno, ako to zahtijeva jedan ili više prisutnih redovitih članova. Po izvršenom izboru saopćuje predsjednik skupštini izabrano časništvo društva, kojemu odmah zatim predaje dužnosti.

Čl. 40.

Upravni odbor može po potrebi priređivati ankete, šire sastanke i kongrese u svrhu rasprave pitanja od općeg značenja za kemijsku struku.

V. Podružnice društva.

Čl. 41.

Ako se u kojem mjestu ili kraju zemlje nađe na okupu najmanje deset redovitih ili izvanrednih članova, koji žele da zajedno djeluju u smislu Pravila, mogu oni osnovati podružnicu, koja nosi ime: »Podružnica Hrvatskog kemijskog društva u« (ime mjesta).

Čl. 42.

Članom podružnice može postati samo osoba koja je na način naveden u čl. 11 ovih Pravila primljena od Upravnog odbora za redovitog ili izvanrednog člana društva.

Čl. 43.

Podružnica kao cjelina može da vrši samostalno samo poslove navedene u točki a) do d) čl. 4 ovih Pravila, dok u svim ostalim poslovima može djelovati samo preko Upravnog odbora društva u Zagrebu.

Čl. 44.

Podružnica će nakon konstituiranja izraditi Pravilnik, koji će podnijeti na odobrenje Upravnom odboru. Podružnica može da započne svojim radom tek nakon što je to odobrenje primila.

Čl. 45.

O svome radu Podružnica će stalno izvještavati Upravni odbor društva, a za glavnu redovitu godišnju skupštinu poslat će ona Upravnom odboru poseban godišnji izvještaj.

VI. Rukovanje imovinom društva.

Čl. 46.

Upravni odbor odobrava sve izdatke predviđene budžetom, dok za izdatke budžetom nepredviđene treba odobrenje nadzornog odbora. Novac se izdaje iz blagajne na temelju računskih isprava uz potpis predsjednika ili njegovog zamjenika i blagajnika.

Čl. 47.

Upravni odbor vodit će inventar pokretne imovine društva, čija se vrijednost kao i vrijednost nekretnina unosi u godišnju bilancu društva.

Čl. 48.

Cjelokupna imovina društva ostaje nerazdjeljiva cjelina dok društvo postoji. Pod društvenom imovinom razumije se i imovina pojedinih podružnica. Ako se društvo iz ma kojeg razloga razide, predaje se gotov novac iz blagajne kao i sva pokretna i nepokretna imovina društva zagrebačkom Sveučilištu na čuvanje. Ako se u roku od godinu dana osnuje novo hrvatsko društvo s istom svrhom, predat će se ovom novom društvu ova društvena imovina. Inače će nakon isteka jedne godine dana zagrebačko Sveučilište moći njome slobodno raspolagati. To isto vrijedi i u slučaju da vlast raspusti društvo.

VII. Obranički sud.

Čl. 49.

Sporove između pojedinih članova društva, koji nastaju iz društvenih odnosa, rješava poseban obranički sud, koji se obrazuje tako, da svaka stranka bira po dva neinteresirana člana društva, a ova četvorica biraju jednog predsjednika kao petog člana suda. Ako se u izboru predsjednika ne slože, izabire ovoga Upravni odbor. Obranički sud donosi zaključak nadpolovičnom većinom svih njegovih članova, a tom se zaključku imaju pokoriti obje stranke.

Čl. 50.

Traži li to barem jedna od stranaka, dužan je upravni odbor izvršiti sve administrativne poslove oko sastava suda.

Čl. 51.

Odluka obraničkog suda objelodanit će se u društvenom organu, ako sud i upravni odbor to nađu za potrebno u interesu društva ili jednog njegovog člana.

Čl. 52.

Pod obranički sud mogu da spadaju i sporovi stručne kemijske prirode među privatnim strankama, ako je barem jedna od njih član društva i ako obje žele da se tom sudu podvrgnu.

VIII. Prelazne odredbe.

Čl. 53.

Društvo prestaje postojati, ako broj redovitih članova padne ispod pedeset ili ako dvije trećine sviju redovitih članova zaključe da treba društvo raspustiti. Zaključak o raspuštanju društva ima se donesti pismenim glasanjem svih prisutnih, kao i neprisutnih redovitih članova pismenom izjavom, na za to posebno sazvanoj glavnoj skupštini.

Čl. 54.

Ova Pravila stupaju na snagu čim ih odobri nadležna vlast.
U Zagrebu, 5. studena 1939.

Predsjednik:

Dr. Ing. Pšenica m. p.

Tajnik:

Dr. Ing. Hrvoje Iveković m. p.

Odbornik:

Dr. Podhorsky m. p.

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE

Odjel za unutarnje poslove

Broj: 92.835-I-2-1939.

Zagreb, 30. studena 1939.

»Ova se Pravila odobravaju.«

Odobrenjem ovih Pravila prestaju važiti Pravila toga Udruženja, odobrena riješenjem Ministarstva unutrašnjih poslova U. broj 29.490 od 9 VII 1928.

ZA BANA

PREDSTOJNIK ODJELA ZA UNUTARNJE POSLOVE

L. S.

Boikić m. p.

NAŠI SURADNICI

Kratki podaci o autorima originalnih članaka u ovom broju »Arhiva«.

Prelog dr. ing. Vlado, v. »Arhiv«, 10, 48 (1936).

Sabioncello ing. Petar, rođ. 1906 u Antofagasti, Čile; Tehnički fakultet u Zagrebu 1929; radio u tvornici salitre Iquique, Čile; u Veterinarskoj eksperimentalnoj stanici u Zagrebu, sada asistent u Zavodu za anorg.-kemijsku tehnologiju i metalurgiju Tehničkog fakulteta u Zagrebu.

Morsan ing. Branimir, rođ. 1912 u Vinovcima; Tehnički fakultet u Zagrebu 1934; vodio u tvornici »Bata«, Borovo, skupinu kemijskih odjela, sad pogonski inženjer tt. »Moster« d. d., Zagreb.

Uredništvo: Prof. Dr. F. Hanaman, Zagreb, Marulićev trg 20.
»Arhiv za kemiju i tehnologiju« izlazi u 6 brojeva najmanje četiri puta godišnje. Pretplata godišnje 120 dinara. Za uredništvo odgovara: Prof. Dr. F. Hanaman, gl. urednik i Redakcijski odbor Hrvatskog kemijskog društva, Zagreb, Marulićev trg 20. — **Uprava:** Zagreb, Marulićev trg 20.
Štamparija: Zadružna štamparija (P. Živković), Zagreb, Berislavićeva 10.